

Biobibliografia raonada de Marc-Aureli Vila i Comaposada

Montserrat Galera

*Cartoteca de Catalunya. Institut Cartogràfic de Catalunya
Març 2002*

Introducció

La bibliografia dels científics sol anar en relació amb els esdeveniments i vicissituds de la seva vida. És per això que abans d'entrar en la bibliografia de Marc-Aureli Vila, dedicarem una breu introducció als fets més significatius que van constituir les seves vivències i els quals classificarem a partir d'unes etapes que responguin a aquestes situacions. Unes dades mínimes, en concepte de prèvia, precediran l'enumeració d'aquestes etapes.

Marc-Aureli Vila —Marco Aurelio Leonardo y Booker Vila Comaposada segons consta en la seva partida de naixement— vingué al món a Barcelona, al carrer de la Llibertat de la vila de Gràcia, el dia 17 de gener de 1908. Els seus pares foren Pau Vila i Dinarés i Emília Comaposada i Vendrell. Fill de l'il·lustre geògraf català, la seva vida professional acabà enfocant-la cap a la geografia. Juntament amb el seu pare, i des de ben jove, féu excursions pel país, fet que alhora de donar-li l'oportunitat de conèixer bé el territori català, li inculcà una preocupació pels problemes que afectaven els ciutadans vistos des de diferents òptiques: personal, social, econòmica, cultural entre d'altres. Els seus inicis, però, es desenvoluparen en el món de l'ensenyament, i en el camp de la jurisdicció relacionat especialment amb els seus aspectes socials. L'any 1934 es llicencià en dret a la Universitat de Barcelona. Aquesta era la via per on s'hauria encarrilat la seva vida. Si bé, les circumstàncies, en aquest cas polítiques, el dugueren a seguir un altre camí.

Les quatre etapes vitalocientífiques de Marc-Aureli Vila

- A) 1927-1935: Iniciació política i professional. El món de la pedagogia
- B) 1936-1939: Anys de la Guerra Civil. Combatent al Regiment Pirinenc núm. 1 i Auditor de Guerra de Divisió.
- C) 1939-1987: L'exili. L'aportació científica a la terra que l'acollí i el record permanent de Catalunya
 - França (1939)
 - Colòmbia (1939-1943)
 - Veneçuela (1943-1978)
- D) 1978-2001: El retorn a Catalunya. Continuació de la seva vinculació a les terres americanes.

A continuació, i com a ampliació del contingut d'aquestes etapes, es dona una relació llistada de les efemèrides més importants de la vida de Marc-Aureli Vila totes elles relacionades, directament o indirecta, amb l'evolució de la seva obra escrita.

Etapa A

1915-1918. Marc-Aureli Vila residí aquests tres anys de la seva infantesa a Bogotà amb motiu del càrrec de director del «Gimnasio Moderno» d'aquesta capital que ocupà el seu pare, Pau Vila. Més endavant, el 1939, quan es veié obligat a prendre el camí de l'exili, aquesta estada li serví de plataforma per a la seva llarga etapa americana.

1923. Ingress als Estudis Normals de la Mancomunitat. La dictadura de Primo de Rivera suprimí definitivament la Mancomunitat de Catalunya l'any 1925 com a conseqüència del cop d'estat que el general esmentat havia donat l'any 1923. Els Estudis Normals de la Mancomunitat foren clausurats. Marc-Aureli Vila acabà la seva carrera de mestre deu anys més tard quan la Generalitat de Catalunya publicà un decret que permeté de regular els ensenyaments al país. En aquest interval, Vila havia fet el batxillerat universitari i la carrera de dret segons s'especifica en els punts que vénen a continuació.

1931-1936: Membre del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Secretari polític del Conseller d'Instrucció Pública Ventura Gassol.

1931. Participació en la fundació del partit Esquerra Republicana de Catalunya

1933. Graduat a l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya

1934. Obtenció del títol d'advocat per la Universitat de Barcelona.

1934. Professor de classes de català a l'Institut Català de les Arts del Llibre

1935. Publicació del seu primer llibre arran d'una conferència donada a l'Institut Català de les Arts del Llibre del Llibre (*La llei i el llibre*).

1935. Soci fundador de la Societat Catalana de Geografia de l'Institut d'Estudis Catalans, institució en què ingressà com a membre numerari quan la Societat inicià l'any 1976 el seu procés de regularització.

1935-1939- President del Tribunal Tutelar de Menors de Barcelona i oficial de l'exèrcit de la República.

Etapa B

1936: Director, per poc temps, de l'Escola d'Arts Gràfiques.

1936: Mestre per les escoles normals de la Mancomunitat i la Generalitat de Catalunya.

1937. Professor de Dret Penal a la Universitat Autònoma de Barcelona.

1938: Combatent voluntari al Regiment Pirinenc núm. 1. Auditor de guerra als fronts d'Aragó i de l'Ebre on també actuà com a jutge militar en funcions. Jutge de menors a Barcelona.

Etapa C

1939. Comença l'exili, que havia de durar 39 anys. El 9 de febrer de 1939 passà la frontera al capdavant del Estat Major de la Divisió 45 a la qual pertanyia. A França estigué internat en dos camps de concentració (per pocs mesos) i gràcies a les gestions de Pere Bosch i Gimpera pogué sortir cap a Colòmbia, país en què ja havia viscut pel fet que el seu pare havia estat director del col·legi «Gimnasio Moderno» (1915-1918). L'any 1939, Pau Vila es trobava novament a Bogotà, ara, com el seu fill, també exiliat.

1941. Obtenció del grau de doctor a la Universitat de Bogotà.

1941-1943. Director de l'internat «Colegio de San Bartolomé».

1943. Sortida de Bogotà cap a Veneçuela

1944. Primers contactes amb la Universidad Central de Venezuela.

1944-1965. Cap de la Divisió de Geografia de la *Corporación Venezolana de Fomento*.

1945. El curs acadèmic 1945-46 es féu càrrec de la càtedra de Geografia Econòmica

1950. Reconeixement de la categoria de professor associat.

1952. Destitució dels seus càrrecs a la Universidad Central de Venezuela per raons polítiques. No s'hi reintegrà fins al 1958.

1952ca. Incorporació a la Universidad Católica Andrés Bello (Caracas)

1958-1977. Catedràtic de la Universidad Católica Andrés Bello

1959-1978. Delegat General de la Generalitat de Catalunya a Veneçuela.

1976. Torna a Catalunya per participar en la manifestació de l'Onze de Setembre d'aquell any. A continuació visità Josep Tarradellas a Saint-Martin-le Beau. El diari *Avui* del 16 de setembre en donava la notícia.

Etapa D

1978. Retorn definitiu a Catalunya. Marc-Aureli Vila ja té 70 anys.
- 1984-1988. Diputat del Parlament de Catalunya per Esquerra Republicana de Catalunya on fou membre de diferents Comissions d'Estudi.
1988. El dia 29 de gener ingressà com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans.
1991. Rebutja la Creu de Sant Jordi.
1994. Membre Honorari de la Societat Catalana de Geografia.
- 1996-2001. Delegat de l'Institut d'Estudis Catalans a la Societat Catalana de Geografia.
2001. Rep un homenatge d'Esquerra Republicana de Catalunya en ocasió de la celebració del Congrés del partit, que tingué lloc a Tarragona el mes de març, en la seva qualitat d'únic militant present que havia assistit a l'acte fundacional d'ERC en el llunyà 1931. Tres mesos abans de la seva mort, encara hi pronuncià un vibrant discurs.

Distincions acadèmiques:

A) A Catalunya: Membre de la *Societat Catalana de Geografia* i de la *Societat Catalana de Pedagogia* (filials de l'IEC). Membre de la *Fundació del Congrés de Cultura Catalana*, d'*Ona Cultural*, de l'*Associació d'Escriptors Catalans* i del *Col·legi d'Advocats de Barcelona*.

B) A Amèrica: Membre de l'*Academia de Ciencias Físicas, Matemáticas y Naturales de Venezuela*, de l'*Academia de Geografía de Argentina*, de la *Sociedad Mexicana de Geografía y Estadística*, membre d'honor del *Colegio de Geógrafos de Venezuela*, professor emèrit de la *Universidad Central de Venezuela* i de la *Universidad Católica Andrés Bello*.

Marc-Aureli Vila complí 90 anys el dia el 17 de gener de 1998

El mateix dia de l'aniversari el diari *Avui* es feia ressó de la notícia. Amb aquest motiu, la Generalitat de Catalunya li organitzà un acte d'homenatge que tingué lloc el 18 de febrer de 1998. La seva figura fou glossada pel geògraf Enric Lluch i Martín.

La Fundació Josep Irla li organitzà un Homenatge Nacional que tingué lloc el dia 14 de març de 1998 al Centre Cívic de les Cotxeres de Sants. Hi intervingueren Joan Reventós, Joan Vilà-Valentí i Josep-Lluís Carod-Rovira.

Dos anys més tard, l'Ajuntament de Barcelona en la seva sessió ordinària del 28 d'abril de 2000 acordà atorgar-li la Medalla d'Or al Mèrit Científic. L'acte es celebrà el dia 15 de juny al Saló de Cent. La seva figura fou glossada pel geògraf Enric Lluch i Martín.

Notes necrològiques

Marc-Aureli Vila moria a Barcelona el dia 4 de juny de 2001. Foren moltes les notes necrològiques que poguérem llegir dedicades a la seva memòria. El nostre nivell de recerca no ens ha permès de resseguir la premsa veneçolana, on ben segur que se'n donà l'oportuna informació, amb tota la dimensió que el personatge requereix.

Sobre aquest punt només tenim constància que la seva família més immediata va publicar al cap d'un mes de la seva mort una nota de premsa als mitjans veneçolans agraint les mostres de suport rebudes per part del país on Marc-Aureli Vila desenvolupà la seva obra científica més nombrosa.

Amb més detall, sí que hem intentat recollir les notes aparegudes a la premsa nacional. Són les següents:

Manuel Castellet: «L'adéu a un mestre», *Avui*, 5 de juny 2001.

Redacció: «Mor el geògraf i polític Marc-Aureli Vila», *Avui*, 5 de juny 2001.

Redacció: «Marc-Aureli Vila cofundador d'Esquerra Republicana de Catalunya», *El País*, 6 de juny 2001.

Redacció: «Fallece a los 93 años el geógrafo y fundador d'Esquerra Republicana de Catalunya Marc-Aureli Vila», *La Vanguardia*, 6 de juny 2001.

Andreu Mayayo Artal: «Marc-Aureli Vila: l'ull sensible», *El Punt*, 6 de juny 2001.

Redacció: «Mor als 93 anys el geògraf Marc-Aureli Vila fundador i exdiputat d'Esquerra Republicana de Catalunya», *El Punt*, 6 de juny 2001.

Jordi Oliveres: «Marc-Aureli Vila: un humanista de la vieja época», *El Mundo*, 7 de juny 2001.

Víctor Torres: «Record de Marc-Aureli Vila», *Llengua Nacional*, 36, tardor del 2001, p. 36.

A.B.: «Mor Marc-Aureli Vila, fundador d'ERC i veí del carrer Llibertat», *L'Independent de Gràcia*, juny 2001.

Manuel Castellet: «Funeral de Marc-Aureli Vila», *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 52, desembre 2001, p. 37-38.

Josep Lluís Carod-Rovira: «El somriure de Marc Aureli», *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, núm. 52, desembre 2001, p. 39-41.

Enrique Vila Planes: «A la memoria de Marco Aurelio, Marc Aureli, papá. (con notas a pie de página)», *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 52, desembre 2001, p. 43-47.

Així mateix, la televisió catalana li dedicà un espai: Canal 33 passà l'entrevista titulada: *Marc-Aureli Vila, testimoni d'un segle*, que havia estat enregistrada tres anys abans (dia 6 de juny de 2001 a les 22,40 hores).

Bibliografia. Metodologia emprada

Aquesta bibliografia ha estat elaborada a partir d'uns conceptes que cal especificar. No es tracta, ben deliberadament, d'una simple llista de publicacions ordenades a partir d'un cert criteri —que sol ésser l'ordre cronològic— sense una informació paral·lela complementària. Sovint, quan la bibliografia d'un personatge és extensa i densa, conté títols que aporten unes pautes metodològiques, obren noves vies d'investigació, tenen una influència en la vida del seu autor o simplement aporten alguna informació puntual. És en aquests casos on cal deturar-se i dedicar uns mots a aquestes publicacions comentant aquests aspectes amb una cert sentit crític i/o informatiu dependent de cada títol.

D'altra banda, pensem que l'obra d'una persona està molt sovint lligada a la seva vida, i aquesta pot haver transcorregut per uns camins molt sovint no previsibles «a priori». Aquest ha estat el cas de Marc-Aureli Vila, al qual és ben evident que l'exili que als 31 anys el portà a terres americanes, ha marcat la seva obra escrita, que també ha tingut una projecció important a partir del 1978, l'any del seu retorn definitiu a Catalunya.

Ara, ben poc temps després de la seva mort a Barcelona als 93 anys, ja podem examinar la seva obra amb una perspectiva global. I és en aquest sentit que hem preparat la present bibliografia, moment que voldríem aprofitar per manifestar la satisfacció que vàrem tenir en rebre aquest encàrrec.

Sense poder parlar d'exhaustivitat —mai, de fet, no s'hauria d'emprar aquest terme quan es fa una bibliografia—, hem recollit un total de 496 títols, la relació detallada dels quals, juntament amb unes reflexions finals a tall de cloenda, formen el cos d'aquest treball. Una alta proporció dels que poden considerar-se títols de caràcter científic, i per raons lògiques, corresponen a obra escrita en castellà vist que va ésser feta a l'exili. Sense oblidar mai, però, la seva llengua materna en la qual va publicar un nombre ben important de títols, des de ben jove a la premsa local catalana, i ja més endavant dins dels treballs que majoritàriament editava el butlletí *Terra Ferma* del Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas, al qual Marc-Aureli Vila hi va dedicar tantes i tantes hores.

Del punt de vista de la metodologia emprada, cal especificar que la bibliografia ha estat elaborada a partir de les etapes en què anteriorment hem classificat la seva vida. Aquestes circumstàncies han donat com a resultat unes previsibles interferències bibliogràfiques entre les esmentades etapes.

La descripció bibliogràfica emprada és simple, però creiem que suficient per fer-se càrrec del contingut de cada títol. S'ha dedicat una atenció especial a informar sobre el centre o els centres en els quals el treball es pot consultar pel fet de considerar aquesta informació de caràcter prioritari. Els esmentats centres són citats de forma codificada. La seva relació amb la corresponent descoberta es facilita a continuació:

ANC: Arxiu Nacional de Catalunya
 BC: Biblioteca de Catalunya*
 BNV: Biblioteca Nacional de Venezuela **
 ICC: Institut Cartogràfic de Catalunya
 UA: Universitat d'Alacant**
 UAB: Universitat Autònoma de Barcelona
 UB: Universitat de Barcelona
 UC: Universidad Complutense**
 UdG: Universitat de Girona
 UdL: Universitat de Lleida
 UPC: Universitat Politècnica de Catalunya
 UPF: Universitat Pompeu Fabra
 URV: Universitat Rovira i Virgili
 UV: Universitat de València**

*L'any 1981, Marc-Aureli Vila féu una important donació de les seves obres a la Biblioteca de Catalunya.

**La consulta dels fons d'aquestes biblioteques s'ha fet via Internet.

Els fons de la resta de centres, pel fet de tractar-se de biblioteques o arxius locals, s'ha pogut fer personalment sempre que s'ha considerat necessari.

D'especial interès ha estat la consulta dels fons personals que Marc-Aureli Vila diposità a l'Arxiu Nacional de Catalunya i que per la seva importància i utilitat en la confecció d'aquest treball, creiem que mereixen un comentari individualitzat.

En aquest arxiu, a Sant Cugat del Vallès, Marc-Aureli Vila hi cedí els seus papers i document personals en dues etapes. La primera fou l'abril de l'any 1989 i comprèn el període 1957-1989 juntament amb alguna documentació d'anys anteriors.

L'inventari d'aquesta donació, signat per l'arxiver Francesc Balada i Bosch el gener de 1995, es titula: *El fons de Marc-Aureli Vila de l'Arxiu Nacional de Catalunya* (Signatura: 224), i ha estat classificat segons el següent sumari:

- Documentació personal
- Documentació sobre activitat política
- Documentació sobre activitat social i cultural
- Correspondència
- Revistes
- Reculls de premsa
- Documentació J.A. Gibernau
- Vària

Aquests fons són de consulta pública.

En una segona etapa, molt recent, Marc-Aureli Vila, féu donatiu de la resta de la seva documentació, un total de 12 caixes grans pendents, avui, de classificar. Tot i això, ha esta possible de consultar-les per a l'elaboració del present

treball. Fet que volem agrair profundament vist que, deferència a part, ens ha proporcionat una quantitat d'informació que hauria estat impossible d'obtenir per cap altre camí o procediment.

A grans trets, el contingut de les dues donacions està format per una gran quantitat dels seus llibres i opuscles, pels 5 reculls de premsa, que consten en l'inventari mencionat, titulats: *Notes de premsa 1929-1978*, *Notes de premsa 1979-1988 i anteriors a 1967*, *Articles i Declaracions 1927-1978*, *Articles i Declaracions 1978-1988 i Retalls de premsa i impresos 1989-1990... [fins a 1993]*, textos mecanoscrits de diversos dels seus treballs, un calaix de fitxes amb notes sobre la seva pròpia bibliografia i altres tipus de documents: personals, polítics, etc.

No ha estat possible prendre nota detallada de tot el material dipositat a l'ANC. Ens hem hagut de limitar a la documentació que encaixava més en el tema del treball i de la resta se'n dona la informació oportuna que permeti la seva consulta a fons en un altre moment.

Aquesta bibliografia ha estat classificada en dos grans grups:

1) En el primer s'han inclòs els llibres, opuscles, col·laboració en obres col·lectives i articles de caire científic o professional.

2) El segon s'ha dedicat als articles de la premsa diària o d'altra periodicitat considerats de caire divulgatiu. Algunes publicacions poden considerar-se pràcticament buidades en la seva totalitat; d'altres, en canvi, és ben segur que no ho són. N'hem recollit, però, tot el que ens ha estat possible.

Considerant tot el que s'ha dit fins ara com una prèvia per a comprendre, interpretar i valorar l'obra escrita de Marc-Aureli Vila i acceptada l'esmentada classificació per a l'ordenació de la bibliografia, iniciem el que, estrictament parlant, constitueix el cos central de l'article. Cal recordar que estem davant d'una biobibliografia raonada, per tant les interferències entre vida i obra hi seran sempre presents així com la presència de comentaris de diferent ordre sempre que s'ha disposat d'informació adient.

Relació de títols de la bibliografia

Grup 1: llibres, opuscles, col·laboració en obres col·lectives i articles de caire científic o professional

Etapa A) 1927-1935: Iniciació política i professional. El món de la pedagogia

Marc-Aureli Vila inicià les seves col·laboracions literàries en l'àmbit de la premsa local catalana al final dels anys 20. Concretament l'any 1927 segons les nostres informacions. Fou en els diaris *La Publicitat* i *La Veu de Catalunya* i en d'altra premsa local catalana. Articles que apareixen, per la seva naturalesa, citats en el Grup 2 dedicat a aquest tipus de literatura periodística de caràcter, en principi, divulgatiu.

Dins d'aquesta Ètapa A del Grup 1, trobem els seus primers treballs de caràcter pedagògic i jurídic, d'acord amb la seva formació professional en aquell període. Corresponen a uns anys més ençà que els articles periodístics. Són els següents:

1934. *El dret a l'escola*. (Text original mecanoscrit a l'ANC). Tesi per a optar al títol de mestre de la Normal de Catalunya. Text inèdit.

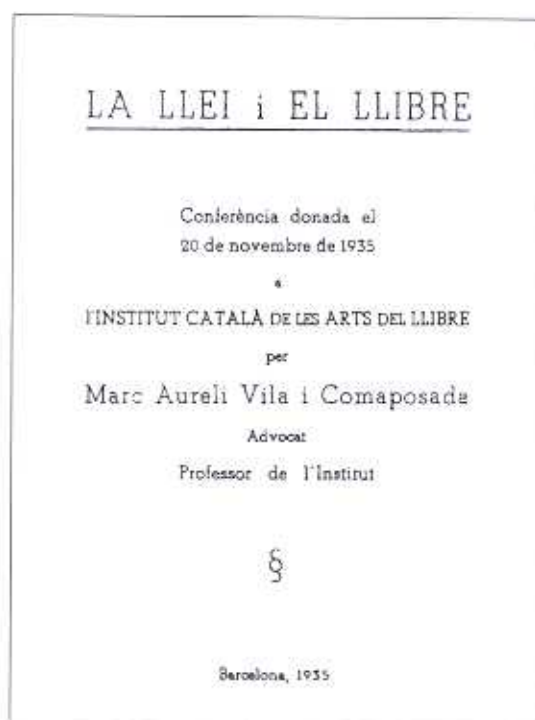
1935. *L'escola i els factors politico-socials*. (ANC).

1935. *La Llei i el llibre: conferència donada el 20 de novembre de 1935 a l'Institut Català de les Arts del Llibre*. Barcelona: Institut Català de les Arts del Llibre.

Es tracta del primer llibre publicat per l'autor. En principi fou, segons consta en el títol, una conferència pronunciada als locals d'aquesta institució, la qual, vist el seu interès decidí publicar-la. Aquest opuscle de 38 pàgines, fou especialment estimat per Marc-Aureli Vila, no només per tractar-se del seu primer llibre sinó també pels mots d'elogi que li dedicà l'aleshores director de la Biblioteca de Catalunya, Jordi Rubió i Balaguer, segons ens explica a les seves memòries (*Temps viscuts: 1908-1978*, p. 93). Per aquestes circumstàncies, s'ha cregut oportú reproduir-ne la seva portada, tanmateix molt ben dissenyada. (ANC [exemplar dedicat a la seva muller], BC)

Figura 1

Portada de *La Llei i el llibre: conferència donada el 20 de novembre de 1935 a l'Institut Català de les Arts del Llibre*

Etapa B) 1936-1939: Anys de la Guerra Civil. Combatent al Regiment Pirinec núm. 1 i auditor de guerra de divisió

Per aquest període no hem localitzat cap publicació de Marc-Aureli Vila.

Etapa C) 1939-1978: L'exili. L'aportació científica a la terra que l'acollí i el record permanent de Catalunya

Ja hem dit que després d'una breu estada a França, l'exili de Marc-Aureli Vila s'inicià realment a Colòmbia. Les seves primeres —i potser úniques— publicacions en aquest país, veurem que foren dedicades a un tema relacionat amb els seus estudis jurídics, concretament amb els aspectes socials, als quals ja havia dedicat part de la seva obra a Catalunya abans de la Guerra Civil.

No fou, sembla, fins a la seva arribada a Veneçuela que pogué abocar-se als estudis geogràfics. En un primer moment va aconseguir feina com a visitador mèdic i s'ajudava donant classes particulars a estudiants de batxillerat. Ben aviat, s'anà incorporant a la Universitat on s'inicià de forma quasi monogràfica a la geografia. D'acord amb les seves pròpies paraules, «pel que fa a nosaltres, prou semblava que la vida ens menava pel camí de les lleis i que la geografia, si bé era un camp que ens atreia, no seria aquell en el que realitzaríem el nostre viure. Si la realitat fou una altra es degué en gran part a les circumstàncies» (*Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 4, p. 37). La seva vinculació a la Universitat i a la Corporación Venezolana de Fomento foren elements bàsics que contribuïren a aquesta dedicació professional.

No oblidant, però, la seva implicació durant la seva llarga estada veneçolana amb les activitats de *Terra Ferma* del Patronat del Centre Català de Caracas. A través d'aquest mitjà pogué deixar testimoni de la participació dels catalans a Amèrica al llarg dels temps: militars, missioners de diferents ordes religiosos, exploradors i exiliats, entre d'altres. Tanmateix, part de la seva pròpia producció geogràfica pogué manifestar-la mitjançant aquesta via.

La consulta dels fons de l'Arxiu Nacional de Catalunya ens ha permès de trobar una notícia —poc concreta i primerenca— del dia 11 de novembre de 1949 referent a aquest centre català. Una altra més específica l'hem trobada corresponent a l'abril de l'any 1951 quan al Centre s'organitzà una sessió titulada «Actes Culturals» on parlaven Marc-Aureli Vila, Pere Pi-Sunyer i Tomàs Bartrolí. En aquells moments la seva adreça era: Sordo a Paredes, 35-1 Caracas, Telèfon 51230.

Les seves activitats estigueren sempre relacionades amb els actes i situacions polítiques que s'anaven succeint a Catalunya: Diades de l'11 de Setembre, celebració del 14 d'Abril, els Fets del Palau de la Música, la «Caputxinada», el cas de l'Abat Escarré, l'Assemblea de Catalunya, la mort de Puig Antich, etc. Del punt de vista estrictament cultural cal ressenyar la participació en els Jocs Florals

de Catalunya a l'exili i l'edició del butlletí *Terra Ferma*, les conferències organitzades, etc.

El 22 d'agost de 1979 en nom del seu pare, de la seva muller i propi, donà a la Biblioteca de la Facultat d'Humanitats de la Universidad Central de Caracas uns 10.000 llibres i opuscles, procedents de la seva biblioteca particular, donació que augmentà el 30 de gener de 1984 amb uns altres 5.000, a fi que fossin preparats per a la consulta pública. Així mateix, donà 1.000 volums en llengua catalana a la Biblioteca «Rodolf Llorens i Jordana» del Centre Català de Caracas (22 de juny de 1984).

La bibliografia que ve a continuació va donant fe d'aquests temes i activitats.

Etapla colombiana

1940. *Casos de delincuencia infantil*. Conferència donada a la Biblioteca Nacional de Colombia l'any 1939. Bogotá: Publicaciones de la Biblioteca Nacional de Colombia, p. 89-103. (ANC).

1942. *Derecho Militar. El tiempo de guerra. Cursillo de 6 conferencias dado en la Escuela Superior de Guerra de Colombia en el año 1942*. (Text original mecanoscrit a l'ANC). Signat: M.A. Vila, Auditor de Guerra. Text inèdit.

Etapla veneçolana

1945. *Apuntes de Geografía de VI grado*. (Text original mecanoscrit a l'ANC).

És el primer text estrictament geogràfic del qual tenim notícia. Text inèdit.

1945. *Conceptos sobre psicología criminal*. (Text original mecanoscrit a l'ANC).

Premi extraordinari dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, Bogotá, 1945. Text en llengua castellana. Inèdit.

1946. *Nociones de geografía universal*. Caracas: Las Novedades. (ANC, BNV).

És el primer treball de caire geogràfic publicat del qual hem tingut notícia. Es tracta d'un manual.

1947. *El general José Sardá*. Separata de *Revista del Ejército* [Caracas], p. 89-91. (ANC).

1947. *Geografía y planificación*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento.

Versió catalana a *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* [Barcelona], 1991, 25, p. 31-42. Traducció de Jordi Clua. (ANC, BC, BNV, ICC)

La investigació en el món de la geografia dóna com a resultat la publicació d'aquest interessant assaig en el qual es defineix la relació entre la geografia i el paper del geògraf lligat amb la planificació econòmica d'un territori. En aquest cas, Veneçuela, si bé aplicable a altres indrets. Metodologia considerada com a molt avançada en l'any 1947 i vàlida, encara, al cap de més de quaranta anys.

1947. *Monografía de Ciudad Bolívar*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. Separata de *Boletín Histórico*, editat per la Fundación John Boulton. (ANC, BC, BNV).

1947. *Monografía histórica del Valle de Caracas*. Caracas: Sociedad Interamericana de Antropología y Geografía. (BC, BNV).
1948. *Aspectos geográficos de El Sombrero*. Publicat a *Sociedad de Ciencias Naturales La Salle. Memoria*, p. 145-156. (ANC, BNV).
1948. *Venezuela*. Caracas: Instituto Técnico de Inmigración y Colonización. (ANC, BC, BNV, ICC).
1949. *Las regiones naturales de Venezuela*. Caracas: Universidad Central, Facultad de Filosofía y Letras. Reeditions: 1950-1952, Corporación Venezolana de Fomento, volums I-II. (ANC, BC [ed. 1950], BNV).
1949. *Los Llanos Altos centrales*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).

Marc-Aureli Vila defineix els «llanos» com a «grans superfícies intertropicals, bàsicament d'herbam, donat el seu escàs i àdhuc nul desnivell, i que s'inunden durant l'època de pluges, que es quan surten de mare els rius que fraccionen el paisatge».

1949. *Los Llanos Altos occidentales*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
1949. *Los Llanos Bajos*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
1949. *Monografía de Los Llanos de El Cenizo*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV). Text original mecanoscrit a l'ANC

Durant el període 1950-1967 Marc-Aureli Vila publicà una àmplia sèrie de 24 monografies dedicades a altres tants estats del país que porten el títol genèric de «Aspectos Geográficos del Estado de...»

Ell mateix la definia com una «Geografía de Venezuela» segons les paraules escrites en el seu llibre de memòries (*Temps viscuts, 1908-1978*, p. 288).

Són els següents citats per ordre de l'any de publicació de cada volum, tots ells publicats a Caracas per la Corporación Venezolana de Fomento, Subgerencia de Servicios Técnicos División de Geoeconomía:

1950. *Aspectos geográficos del Estado Táchira*. (ANC, BNV).
1951. *Aspectos geográficos del Estado Bolívar*. (ANC, BNV).
1952. *Aspectos geográficos del Zulia*. (ANC, BNV, UC).
1953. *Aspectos geográficos del Estado Anzoátegui*. (ANC, BNV).
1954. *Aspectos geográficos del Estado Portuguesa*. (ANC, BC, BNV, UC).
1955. *Aspectos geográficos del Estado Apure*. (ANC, BNV).
1958. *Aspectos geográficos de Nueva Esparta*. (ANC, BNV).
1961. *Aspectos geográficos del Estado Falcón*. (ANC, BNV, UC).
1962. *Aspectos geográficos del Estado Monagas*. (ANC, BNV).
1963. *Aspectos geográficos del Estado Barinas*. (ANC, BNV).
1964. *Aspectos geográficos del Territorio Federal Amazonas*. (ANC, BNV, UB).
1964. *Aspectos geográficos del Territorio Federal Delta Amacuro*. (ANC, BNV).
1965. *Aspectos geográficos del Estado Guárico*. (ANC, BNV, UC).
1966. *Aspectos geográficos del Estado Carabobo*. (ANC, BNV).

1966. *Aspectos geográficos del Estado Cojedes*. (ANC, BNV).
 1966. *Aspectos geográficos del Estado Lara*. (ANC, BNV).
 1966. *Aspectos geográficos del Estado Sucre*. (ANC, BNV).
 1966. *Aspectos geográficos del Estado Trujillo*. (ANC, BC, BNV).
 1966. *Aspectos geográficos del Estado Yaracuy*. (ANC, BC, BNV).
 1966. *Aspectos geográficos del Estado Aragua*. (ANC, BC, BNV).
 1967. *Aspectos geográficos del Estado Mérida*. (ANC, BNV, ICC).
 1967. *Aspectos geográficos del Estado Miranda*. (ANC, BNV, UB).
 1967. *Aspectos geográficos de las Dependencias Federales*. (ANC, BC, BNV, ICC).
 1967. *Aspectos geográficos del Distrito Federal*. (ANC, BC, BNV).

Amb aquest volum es cloïa la publicació de la sèrie de monografies geogràfiques. Faltava poc temps per a la celebració del quadricentenari de la fundació de la ciutat de Caracas. Aquests actes no es pogueren celebrar perquè el 29 de juliol d'aquest mateix any, un terratrèmol de 6,3 graus de l'escala de Richter sacsejà fortament la capital veneçolana i localitats veïnes.

Marc-Aureli Vila havia intuït en el seu darrer volum de la sèrie, tot just acabat de publicar, que aquesta catàstrofe era previsible: «Es posible que los microsismos estén evitando la acumulación de grandes tensiones en el subsuelo; sin embargo, es necesario contar en las construcciones de Caracas (y al igual en todo el Distrito Federal) con la actividad sísmica máxima que puede manifestarse en cualquier momento sin ningún preaviso». Les seves paraules foren, malauradament, premonitòries.

1950. *Colonia agrícola El Cenizo*. (ANC, BNV).
 1950. *Depresión de Unare*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
 1950. *El Delta: economía de las regiones*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (BNV).
 1950. *El ferrocarril Guayana- Caribe*. (BNV).
 1950. *El Macizo oriental*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (BNV).
 1950. *Estudio sobre los transportes de Guayana*. (BNV).
 1950. *Le problème portuaire de Caracas*. (BNV). Es tracta del port de La Guaira.
 1950. *Los Llanos de Monagas: límites y superficie*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
 1950. *Los transportes terrestres en Venezuela*. (ANC, BNV).
 1950. *Paria*. (BNV).
 1950. *Transportes fluviales, marítimos y aéreos de Venezuela*. (BNV).
 1950. *Estudio de las vías de transporte de Venezuela*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
 1950. *Vías de transporte de Guayana*. Separata de *Cuadernos de Información Económica de la Corporación Venezolana de Fomento* [Caracas], juny. (ANC).

1951. *Antecedentes del hierro de Guayana: notas históricas*. Separata de *Revista de Hidrocarburos y Minas*, p. 71-87. Reedició de l'any 1952. (ANC, BNV).
1951. *Depresión de Yaracuy*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (BNV).
1951. *Formación Lara-Falcón: límites y superficie*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
1951. *La vivienda guayanesa y los materiales de construcción*. (BNV).
1951. *Los valles marítimos*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
1951. *Venezuelas Metropole Hafensorgen*. (ANC, BNV).

Durant el període 1952-1958 Marc-Aureli Vila, simultàniament amb altres obres individuals, publicà la sèrie de 27 treballs titulats: «Centros urbanos...». Es publicaren a la revista *Cuadernos de la Corporación Venezolana de Fomento*. Són els següents citats per ordre cronològic de publicació de la revista:

1952. *Centros urbanos: Barquisimeto*, novembre-desembre. (ANC, BNV).
1953. *Centros urbanos: Ciudad Bolívar*, gener-febrer. (ANC, BNV).
1953. *Los grandes centros urbanos: San Cristóbal*, març-desembre. (ANC, BNV).
1954. *Centros urbanos: Valencia*. Fomento, gener-febrer. (ANC, BNV).
1954. *Centros urbanos: Maracaibo*, març-abril. (ANC, BNV).
1954. *Centros urbanos: Cunamá*, maig-juny. (ANC, BNV).
1954. *Centros urbanos: Maturín*, juliol-agost. (ANC, BNV).
1954. *Centros urbanos: Mérida*, setembre-desembre. (ANC, BNV).
1955. *Centros urbanos: Barinas*, gener-febrer. (ANC, BNV).
1955. *Centros urbanos: San Fernando*, març-abril. (ANC, BNV).
1955. *Centros urbanos: Acaragua-Araure*, maig-juny. (ANC, BNV).
1955. *Centros urbanos: Maracay*, juliol-agost. (ANC, BNV).
1955. *Centros urbanos: Coro*, setembre-octubre. (ANC, BNV).
1955. *Centros urbanos: Puerto Cabello*, novembre-desembre. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: Puerto La Cruz*, gener-febrer. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: Puerto La Luz*, gener-febrer. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: El Tigre*, març-abril. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: Valera*, maig-juny. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: Calabozo*, juliol-agost. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: Punto Fijo*, setembre-octubre. (ANC, BNV).
1956. *Centros urbanos: San Juan de los Morros*, novembre-desembre. (ANC, BNV).
1957. *Centros urbanos: Barcelona*, gener-febrer. (ANC, BNV).
1957. *Centros urbanos: Valle de la Pascua*, març-abril. (ANC, BNV).
1957. *Centros urbanos: Trujillo*, maig-juny. (ANC, BNV).
1957. *Centros urbanos: San Felipe*, juliol-agost. (ANC, BNV).
1957. *Centros urbanos: Porlamar*, setembre-octubre. (ANC, BNV).
1957. *Centros urbanos: Villa de Cura*, novembre-desembre. (ANC, BNV).
1958. *Centros urbanos: Guasipati y El Callao*, gener-febrer. (ANC, BNV).

1952. *El río Meta visto por Codazzi, 1856*. (ANC, BNV).
1952. *El río*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
1952. *La población de la Guayana venezolana*. Reedició: 1954. (ANC, BNV).
1952. *Planificación regional au Venezuela*. (ANC, BNV).
1952. *Un estudio inédito de La Guajira*. Publicat a la *Revista de Cultura del Ministerio de Educación*, setembre/octubre. Reeditat a Maracaibo l'any 1957 en forma de separata i amb el títol: *La Guajira en 1874*. Publicaciones de la Universidad Nacional de Zulia, Maracaibo. Coautor amb Rafael E. Benítez. (ANC, BNV).
1953. *El desdoblamiento de los centros habitados en Venezuela*. (BNV).
1953. *Geografía de Venezuela. Texto para la educación secundaria y normal autorizado en los institutos docentes de Venezuela por el Ministerio de Educación*. Caracas: Fundación Eugenio Mendoza. [Hi ha edicions dels anys: 1954, 1955, 1957, 1958, 1959, 1961 i 1962 la darrera l'any 1962]. (ANC, BNV [hi ha la majoria de les edicions]).
1953. *Los caminos de la sal*. Publicat a *Revista Schell*, 9, p. 66-71. (ANC, BNV)
1953. *Una encuesta geográfica del siglo XVI*. (BNV). Treball presentat al II Congreso de Ciencias Naturales y Ciencias Afines, 1951.
1954. *Barlovento*. Caracas: Oficina de Promoción y Estudios de la Construcción. (ANC, BC, BNV).
1954. *Notas sobre el informe anual estadístico sobre los Estados Unidos de Venezuela 1887*. Separata de *Temas económicos* [Caracas], 45/46. (ANC).
1954. *La sal en las épocas recientes*. Publicat a *Revista Schell*, 13, p. 49-57. (ANC).
1954. *Informe anual estadístico sobre los Estados Unidos de Venezuela, 1887*. (ANC, BNV).
1954. *Los paisajes tachirenses de Venezuela*. Publicat a *Acta Científica Venezolana*, 5 (1). Reimprès a Caracas: Oficina de Promoción y Estudios de la Construcción. (ANC, BNV).
1955. *La primera descripción geográfico-económica de Venezuela de Juan López de Velasco (1571-1574)*. Caracas: Sucre. 2a edició: 1957. (ANC, BC, BNV).
1956. *Material para una monografía de Maracaibo*. Caracas: Sucre. Separata de *Anales de la Universidad Central de Venezuela*, juliol. (BNV).
1956. *Material para una monografía de Maracaibo*. (ANC, BNV). Treball especial preparat per als alumnes del «Seminario de la Población y el medio físico» durant el curs escolar 1954-1955.
1957. *Geografía del Táchira*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento/ Tipografía Vargas. Reedició: 1958. (ANC, BC, BNV, UB).
1957. *La electrificación de los grandes paisajes geográficos venezolanos*. (ANC, BNV).
1957. *Los portentosos viajes del obispo Martí*. Caracas: separata de *GEA: Revista Venezolana de Geografía*, 7, p. 9-23. (ANC, BC, BNV).
1957. *Valle de La Pascua*. (BNV).
1957. *Villa de Cura*. (BNV).

1958. *El soberbio Orinoco de Julio Verne*. Publicat a *Revista Schell*, 29, p. 4-9. (ANC, BNV).
1959. *El Estado Miranda. Sus tierras y sus hombres*. Caracas: Ediciones del Banco Miranda/Ed. Sucre. (ANC).
1959. *Evolución de la denominación de los valles de Aragua*. Publicat a *Anales de la Universidad Central de Venezuela*, p. 167-184. (ANC).
1960. *El primer viaje de Nicolas Federman visto por la geografía*. (ANC, BNV). Viatge que tingué lloc al segle XVI.
1960. *La Real Compañía de Comercio de Barcelona en Venezuela, 1752-1816*. Separata de *Revista de Historia*, 2. (ANC, BNV).
1960. *Los meses punta pluviométricos en Venezuela*. Separata de *Cuadernos de Información Económica*. (ANC, BNV). Treball presentat a la X Convenció de la Sociedad Venezolana de Fomento para el Avance de la Ciencia, 1960.
1961. *Función de los transportes en las órbitas económicas*. (BNV).
1961. *Misión económica del Orinoco*. Caracas: Asociación Venezolana para el Avance de la Ciencia. Separata de *Acta Científica Venezolana*, 5. (ANC, BNV).
1961. *Motius de conversa*. Caracas: Premi Joaquim Xirau Jocs Florals de la Llengua catalana, Alguer, 1961. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV).
- Treball que mereix un comentari especial vist que constitueix el primer que, d'acord amb les nostres informacions, publicà el Centre Català de Caracas. A partir d'aquest any, i especialment en la dècada següent, les activitats d'aquest Centre foren realment freqüents, importants i comptaren amb la col·laboració decisiva de Marc-Aureli Vila
1962. *La compilación del Derecho Civil Especial de Cataluña*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BNV). Conferència donada al Centre Català de Caracas el 22 de novembre de 1961.
1963. *La geografía venezolana vista por Páez*. (BNV).
1963. *Las albuferas de Unare y Firitu*. (BNV).
1963. *Geografía Universal*. Caracas: Kapelusz. [En col·laboració amb Josefina Passadori]. 2ªed.: 1964. (ANC, BNV).
1963. *La temperatura de la Gran Llanura Central de Venezuela*. Separata del *Boletín de la Academia de Ciencias Físicas, Matemáticas y Naturales*, 62. (ANC).
1964. *Los coeficientes de aridez en Venezuela*. Separata de *Boletín de la Academia de Ciencias Físicas, Matemáticas y Naturales*. (ANC). Text original mecanoscrit a l'ANC.
1964. *L'home nacional*. Barcelona: Edicions d'Aportació Catalana. (ANC, BNV, UA, UAB, UdL).
1964. *La laguna Parime en la historia y en la geografía*. (BNV).
1964. *Las actuales tendencias en la zonificación humano-económica de Venezuela= Current trends in zoning of human resources in Venezuela*. Reedició: 1967. (BNV).
1964. *Nomenclátor geo-histórico de Venezuela, 1498-1810*. Caracas: Banco Central de Venezuela. (ANC, BC, BNV).

1964. *Las inundaciones del Orinoco: un recurso natural renovable*. Caracas: Ministerio de Obras Públicas. Comisión de Estudios de la Cuenca del Orinoco. (ANC, BNV).
1965. *Análisis de un antiguo mapa venezolano [1565?]*. Publicat a *Revista de Historia*, p. 37-49. (ANC, BNV).
1965. *Área metropolitana de Caracas*. Caracas: Comisión Nacional del Cuatricentenario de la Fundación de Caracas. (ANC, BNV).
1965. *Les migracions*. Barcelona: Edicions d'Aportació Catalana. (ANC, BNV, UAB, UB, UPF)
1965. *Notas geoeconómicas de Barlovento*. (ANC, BNV).
1966. *Actituds positives*. Barcelona. (ANC, BC, BNV, UPF). Edició clandestina ciclostilada
1966. *Notas de geoeconomía venezolana, 1946-1966*. (ANC, BNV).
1966. *Mapas económicos de Venezuela. Breve texto explicativo*. Caracas: De Agostini, Ediciones Geográficas. (ANC).
1967. *La importancia de la zonificación geoeconómica*. (BNV).
1967. *Por los espacios llaneros*. Vol. I: *Fisiografía de Los Llanos*; vol. II: *El viaje de Fray Francisco de Carvajal (1647) visto por la geografía*. Caracas: Comisión Nacional del Cuatricentenario de la Fundación de Caracas. (ANC, BNV).
1968. *Discurs del delegat de la Generalitat de Catalunya, Doctor Marc-Aurèli Vila, en el sopar commemorariu de la proclamació de la República Catalana de 1931 i dels anys de la Fundació del Centre Català*. Caracas: Terra Ferma, Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV).
1968. *El poblamiento de los paisajes geográficos en Hispanoamérica*. (BNV).
1968. *Geografía física de Venezuela. De acuerdo con el programa básico de Educación Secundaria de Venezuela correspondiente al tercer año del primer ciclo*. Caracas: Kapelusz. (ANC, BNV).
1968. *La integración humano-económica en Venezuela*. (BNV).
1968. *Zona geoeconómica de Valencia-Maracay*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. Coautor: Juan J. Perichi. 4 vols. (ANC, BNV).
1969. *Els caputxins catalans a Venèçuela*. Esplugues de Llobregat: Ariel. (ANC, BNV, UAB, UB, UdG, UdL, URV).
1969. *Integració i evolució de la nacionalitat catalana*. Caracas: Terra Ferma, Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV).
1969. *Veneçuela a l'àrea del Caribe*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Departament de Geografia. (ANC, BNV, UAB, UB, URV).
1970. *Conceptos sobre geografía histórica de Venezuela*. Caracas: Monte Ávila. 2ª ed.: 1971. (ANC, BNV).
1970. *Dictamen referent a la sentència de mort de Lluís Companys i Jover, president de la Generalitat de Catalunya*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. Reedició: 1990, [Barcelona]: Associació Cívica d'Homenatge al President Lluís Companys. (ANC, BC, BNV).
1970. *El hombre ente económico y la geografía*. (BNV).

1970. *Geografía económica de Venezuela. Aspectos básicos*. Caracas: Kapelusz Venezolana. (ANC, BNV)
1970. *La península de Paraguaná: posibilidades socio-económicas*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BNV).
1970. *La zona geoeconómica de Barquisimeto*. Coautor: Juan Jacobo Perichi. (ANC, BNV).
1970. *Los orígenes de Puerto Cabello*. Caracas: Separata de *Boletín Histórico*, editat per la Fundación John Boulton, 23, p. 46-47. (ANC, BNV).
1970. *Una geografía humano-económica de la Venezuela de 1873*. Caracas: Ministerio de Fomento. Dirección General de Estadísticas y Censos Nacionales. (BC, BNV).
1970. *Dos deltas de América del sur: el del Orinoco y el del Paraná*. [En col·laboració amb Ernesto Reguera Sierra]. (BNV).
1971. *La Carta del 18 de julio de 1500 de Américo Vespuccio*. Separata del *Boletín Histórico*, editat per la Fundación John Boulton. Reeditat a *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 52, desembre 2001, traduït per Enric Bertran i González. (ANC).
1971. *La fi del colonialisme*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV, UPF).
1971. *Vocabulario geográfico de Venezuela*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC, BC, BNV).
1972. *La Generalitat de Catalunya al llarg de la història*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (BC, BNV, UB).
1972. *Venezuela. recursos y posibilidades de inversión*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. (ANC).
1973. *Bolívar y la geografía*. Separata de *Cuadernos de la Corporación Venezolana de Fomento*, 2. Reedició: 1976. (ANC, BC, BNV, UAB)
1973. *El hombre, recurso natural renovable*. Caracas: Monte Ávila. (ANC, BC, BNV, ICC, UAB).
1973. *La nacionalitat i els espais econòmics*. Caracas: Terra Ferma, Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BNV)
1973. *Presencia de Cataluña en el «Correo del Orinoco»*. Separata de *Boletín Histórico*, editat per la Fundación John Boulton, 32, 16 p. (ANC, BC, BNV, UAB).
1974. *Aspectos de la población urbana en Venezuela*. Caracas: Dirección de Cultura. Universidad Central de Venezuela. (BNV, UAB).
1974. *Els catalans en l'obra de Humboldt. Aportació als Jocs Florals de Mèxic, 1973*. 3er premi als Jocs Florals. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas, p. 61-90. Reeditat l'any 2000 a *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 50, p. 141-161. (ANC, BC, BNV, UB, UdL).
1974. *La geoeconomía de la Venezuela del siglo XVI; notas*. Reedició: 1978. Caracas: Universidad Central de Venezuela. Facultad de Humanidades y Educación. (ANC, BNV).

1974. *La provincia y la colonia en Venezuela*. Separata de *Boletín Histórico*, editat per la Fundació John Bultón, 36, setembre 1974. (ANC, BC, BNV).
1974. *El Consolat de Mar*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BNV, UAB).
1975. *Anàlisi històrica d'Els Segadors. Aportació als Jocs Florals d'Amsterdam, 1974*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV, UB).
1975. *Cartografía y geografía*. Publicat a *Vértice*, Caracas, febrer. (ANC, dossier de premsa).
1975. *El catalán en la lengua castellana= El català en la llengua castellana*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV, UPF).
1975. *El Dr. Augusto Pi y Suñer frente al problema del hambre en el mundo*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (ANC, BC, BNV).
1975. *Las sequías en Venezuela*. Caracas: Fondo Editorial Común. (ANC, BNV).
1975. *Els itineraris d'Hernando Colón per Catalunya, 1519*. Publicat a *Miscel·lània Pau Vila*. Barcelona: Societat Catalana de Geografia, p. 483-492. Reimpresió: Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. 1976. (ANC, BC, BNV, ICC, UAB, UB).
1976. *Diccionario de tierras y aguas de Venezuela*. Caracas: Ministerio de Obras Públicas: Dirección de Cartografía Nacional. (ANC, BNV, ICC, UAB).
1976. *Notas sobre geoeconomía prehispánica de Venezuela*. Caracas: Universidad Central de Venezuela, Facultad de Humanidades y Educación. (ANC, BNV).
- 1976-1977. *Geoeconomía de Venezuela*. Caracas: Corporación Venezolana de Fomento. Vols. I-III. (ANC, BNV, UAB).

Etapa D) 1978-2001: El retorn a Catalunya. Continuació de la seva vinculació a les terres americanes.

L'any que Marc-Aureli Vila tornà a Catalunya complí els 70 anys. Tot i això, encara li hem pogut comptabilitzar 216 treballs classificats en el Grup 1 (total: 58) i en el Grup 2 (total: 158), dels quals hi ha un bloc de 132 que corresponen a articles al diari *Avui* i 14 a la revista *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*. Així mateix, va pronunciar conferències sobre aspectes geogràfics referits a Catalunya i a Veneçuela tant en sessions estrictament científiques, com en actes d'homenatge a companys desapareguts o amb motiu d'algun esdeveniment personal important.

Les interferències bibliogràfiques amb les publicacions referents a les terres que havia deixat, foren abundants com es pot comprovar en la llista precedent. Encara trobem treballs publicats pel Centre Català de Caracas i per les universitats on havia exercit la docència juntament amb un bon nombre de publi-

cacions editades a Barcelona i d'altres encarregades específicament per la Generalitat de Catalunya.

1978. *Tres deltas venezolanos*. Publicat a *Cultura universitària. Revista de la Universidad Central de Venezuela*. p. 193-209. (ANC).
1978. *Antecedentes coloniales de centros poblados de Venezuela*. Caracas: Universidad Central de Venezuela y Dirección de Cultura. Reedició: 1979. (ANC, UAB).
1978. *Antecedentes coloniales de centros poblados de Venezuela*. Caracas: Universidad Central de Venezuela, Dirección General de Cultura y Facultad de Humanidades y Educación. (BNV). També es troba a les Biblioteques Centrals de Barinas, Carabobo, Zulia i Bolívar.
1978. *El concepte d'Espanya dels catalans*. Caracas: Terra Ferma. Patronat de Cultura del Centre Català de Caracas. (BC).
1978. *El regne de València en 1383 (Notes geoeconòmiques)*. Barcelona: Rafael Dalmau. (ANC, UA, UB, UC, URV, UV).
1978. *El ordenamiento territorial de Venezuela*. Publicat a *Terra*, setembre-octubre, p. 81-102. (ANC).
1978. *La geoeconomía de la Venezuela del siglo XVI*. Caracas: Ediciones de la Facultad de Humanidades y Educación, Universidad Central de Venezuela. (ANC).
1980. *Agustín Codazzi: geógrafo visionario*. Publicat a *Terra*, abril-maig, p. 99-108. (ANC).
1980. *La Divisió Territorial de Catalunya avui*. Publicat a *CEUMT*, p. 2. (ANC, dossier de premsa)
1980. *El meu pare Pau Vila*. Publicat a *Pòrtic*, desembre, p. 150-151. (ANC).
1980. *Compendi de geografia de Catalunya*. Barcelona: Curial. 2a edició, 1984. (ANC, UB, UC, UV).
1980. *Josep Sardà, un general català en la independència d'Amèrica*. Barcelona: Rafael Dalmau. (ANC, BNV, UAB, UB, UPF, URV).
- Sobre aquest militar català, nascut probablement al Pla de Tarragona, Marc-Aureli Vila ja en parlava en un dels seus primers treballs: un article publicat al *Diari de Terrassa* el 26 d'abril de 1929. Més, endavant, el 1947, en publicà un article en castellà a la *Revista del Ejército* de Caracas.
1980. *La casa rural a Catalunya: cases aïllades i cases de pobles*. Barcelona: Ed. 62. Edicions: 1986, 1988. (ANC, UAB, UB, UC, UPC).
1980. *La població de Catalunya per altitud: 1960-1977*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència, Institut Central d'Estadística i Documentació. (ANC, ICC, UA, UAB, UB, UdG, UdL, UPC, UPF, UV).
1980. *Síntesis geohistórica de la economía colonial de Venezuela*. Caracas: Banco Central de Venezuela. 2a edició: 1996. (BNV, ICC, UAB).
1981. *Plantas de cultivo y de recolección en la geohistoria venezolana*. Caracas: Universidad Central de Venezuela. Facultad de Humanidades y Educación. Escuela de Geografía. (BC, BNV).

1982. *Aportación a la historia venezolana de 1777*. Barcelona: Universitat de Barcelona. (ANC, BC, UAB).
1982. *Els caputxins catalans a la Guaiana veneçolana (1687-1817)*. Separata de *Diffusione del francescanesimo nelle Americhe: atti del X Convegno internazionale di studi francescani*, Assisi. (ANC, BC).
1982. *Els municipis de Catalunya*. Barcelona: Servei Central de Publicacions de la Generalitat de Catalunya: Departament de la Presidència i Departament de Governació. Edició actualitzada: 1983. (ANC, BC, ICC, UB, UdL, UPC, UPF, URV, UV).
1982. *Lo geográfico en Oviedo y Baños*. Caracas: Universidad Central de Venezuela. Separata de *Cultura Universitaria*, 104, p. 57-65. (ANC, UAB).
1983. *La vida i l'economia a Catalunya: segles XIII a XVII*. Barcelona: Pòrtic. (ANC, BC, UAB, UB, UC, UPE, URV, UV).
1983. *Les comarques de Catalunya: notes geohistòriques*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. (ANC, BC, ICC, UAB, UB, UdL, UPC, URV, UV).
1984. *Les migracions i Catalunya*. Barcelona: El Llamp. (ANC, BC, UAB, UB, UPF).
1986. *Lo geográfico en Doña Bárbara*. Caracas: Ministerio de Relaciones Exteriores. Dirección de Relaciones Culturales. (ANC, BC).
1986. *Tortosa al segle XIII: vida i costums dels tortosins*. Barcelona: El Llamp. (ANC, BC, UAB, UdL, UPE, UV).
1986. *Tortosa i el seu terme a mitjan segle XVI: esborrany geoeconòmic*. Barcelona: Rafael Dalmau. (ANC, BC, UAB, UB, URV).
1987. *Intervenció catalana a Amèrica*. Barcelona: El Llamp. (ANC, BC, UPE, URV). Entre d'altres, Manuel d'Amat i de Junyent, virrei del Perú, Gaspar de Portolà, Joan Orpí [al qual Pau Vila dedicà una de les seves monografies més importants], el general Josep Sardà, etc.
1988. *Diccionario de Historia de Venezuela*. Caracas. Fundación Polar. 3 vols. (BNV). Marc-Aureli Vila hi col·laborà amb 175 articles dedicats a la geografia veneçolana.
1988. *Recull històric del carrer Gran de Gràcia*. Barcelona: Associació de Comerciants del Carrer Gran de Gràcia. (ANC, BC).
1989. *Ètica social y ètica nacional*. Sant Cugat del Vallès: Contrapunt. (BC, UPF).
1989. *Les comarques i els municipis de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Presidència. (ANC, BC, ICC, UAB, UB, UdG, UdL).
1989. *Temps viscuts: 1908-1978*. Barcelona: El Llamp. (ANC, BC, UB, UdL, UPF).

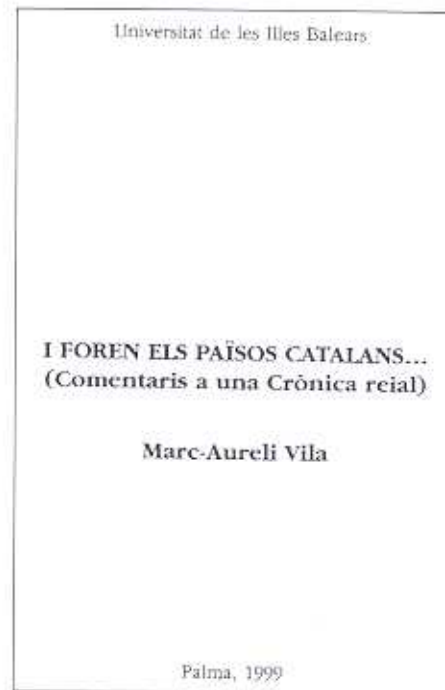
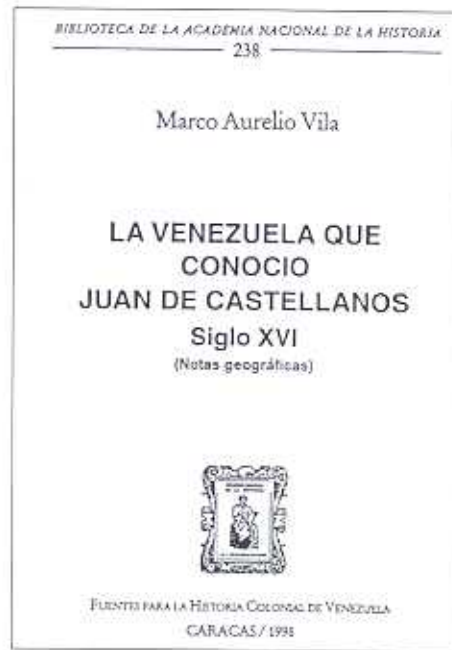
Es tracta del primer volum de les seves memòries fins als 70 anys, moment en què es produí el seu retorn definitiu a Catalunya. Hi ha una alta proporció de dades sobre les seves activitats abans de la guerra civil. També, si bé potser amb un xic més d'anècdotes, dels anys de l'exili. El llibre tingué un gran ressò a la premsa local.

1990. *La comarca de l'Alta Ribagorça*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Departament de Governació. (ANC, BC, ICC, UA, UAB, UB, UdG, UdL, UPF).
1990. *La comarcalització de les terres catalanes*. Publicat a *Treballs de Geografia*, 43. Departament de Ciències de la Terra Universitat de les Illes Balears. (ANC, UB).
1991. *L'amarg d'Angostura: un licor català a Amèrica*. Publicat a *Revista de Catalunya*, 55, p. 61-71. (ANC, BC).
1991. *Entre el mite i l'oblit [50è aniversari de l'afusellament del president de Catalunya]*. Barcelona: El Llamp. (ANC, BC, UB, UPF).
1993. *La Geografia en la Crònica de Desclot*. Barcelona: Rafael Dalmau. (ANC, BC, UA, UAB, UB, UPE, URV).
1994. *Llengua, economia i societat a la València del segle XV segons L'Espill de Jaume Roig*. Sant Cugat del Vallès: Rourich. (ANC, BC, UPE, URV). Text original manuscrit a l'ANC.
1996. *Aspectes de la vila de Guimerà, comarca d'Urgell*. Publicat a *Tisner [Avel·lí Artís-Gener]. Miscel·lània d'Homenatge*, edició a cura d'Isidor Cònsul. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 215-225. (ANC, UB).
1998. *Aportació a la terminologia geogràfica catalana*. Barcelona: Societat Catalana de Geografia. (ANC, BC, ICC, UAB, UB, UdG, UdL, UPE, URV, UV).
1998. *Catalunya: rius i poblament*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. (ANC, BC, UAB, UB, UdG, UdL, UPE, URV).
1998. *La Venezuela que coneció Juan de Castellanos: siglo XVI, notas geográficas*. Caracas: Academia Nacional de la Historia. (ANC, BNV). Text original mecanoscrit a l'ANC.
1999. *I foren els Països Catalans: Comentaris a una crònica reial*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears. (ANC, BC, UA, UAB, UC, UdG, UdL).
2000. *Recordant Antoni Rovira i Virgili*. Publicat a *Àlbum Antoni Rovira i Virgili*, edició a cura de Xavier Ferré. Reus: Centre de Lectura, p. 51-60. (ANC, BC, UAB, UdG, URV).

Treballs de Marc-Aureli Vila publicats a Treballs de la Societat Catalana de Geografia (període 1985-1999). (BC, ICC)

1985. *Lluís Solé i Sabarís i les comarques*. 4, p. 37-39. Text original mecanoscrit a l'ANC.
1986. *Terres del Perú i Bolívia el 1772*. 12, p. 63-67.
1987. *Notes sobre la geohistòria del poblament de Veneçuela*. 12, p. 113-119.
1991. *Geografia i planificació*. 25, p. 31-42. Publicat anteriorment en castellà a Caracas: Corporación Venezolana de Fomento, 1947.
1991. *Salvador Llobet, geògraf de la terra*. 27, p. 15-17.
1991. *Habitacle i geografia*. 30, p. 175-186.
1992. *L'afany geogràfic de Lluís Casassas*. Dins de l'acte d'homenatge a Lluís Casassas i Simó, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona del dia 4 de novembre de 1992, 33-34, p. 43-47.

Figura 2
Portades de *La Venezuela que conoció Juan de Castellanos i de I foren els Països Catalans...* Són els darrers llibres publicats en castellà i català de Marc-Aureli Vila

1992. *Notes geoeconòmiques del Vallès Oriental (mitjans del segle XVII)*. 33-34, p. 285-305.
1994. *Pòrtic*. 37, p. 5-6.
1994. *Problemes humans a l'Amèrica Llatina*. 37, p. 177-184.
1994. *Fortià, un municipi empordanès. Notes geogràfiques*. 38, p. 147-171.
1998. *Formació de la terminologia geogràfica*. 47, p. 187-192.
1998. *El primer treball geogràfic d'en Pau Vila*. Es refereix a un recensió crítica que Pau Vila feu de l'obra de Manuel Ancizar *Peregrinaciones de Alpha* i que publicà la revista *Voces de Barranquilla* el 20 de maig de 1918, 48, p. 61-77.
2000. *Els catalans en l'obra de Humboldt*. 50, p. 141-161. Treball publicat l'any 1974. Premi Extraordinari de Prosa dels Jocs Florals celebrats a Mèxic el 1973.

Grup 2: articles de la premsa diària o d'altra periodicitat de caire divulgatiu

Etapa A) 1927-1935: Iniciació Política i Professional i el món de la Pedagogia

En aquesta etapa trobem les primeres publicacions de Marc-Aureli Vila —en el sentit més estricte de la frase— i que pràcticament enllaça amb els treballs citats en la mateixa etapa del Grup 1 que s'inicien l'any 1934.

1927. *Els obrers i la Universitat*. [No consta ni el títol del diari ni la data].
1927. *Un pont disfressat*. «La Publicitat», agost. (ANC, dossier de premsa). Es tracta del pont de Sant Joan de Cardona.
1927. *Visió nocturna de Cardona*. «La Veu de Catalunya» 10 de setembre. (ANC, dossier de premsa).
1928. *El caràcter i els homes*. «Gasseta de l'Orfeó de Terrassa», juny. (ANC, dossier de premsa).
1928. *L'ensenyament per als obrers*. «Ginesta», Barcelona.
1929. *La personalitat de Bolívar*. «Vida Universitaria», març. (ANC, dossier de premsa).
1929. *Un general català*. «El Dia de Terrassa», 26 d'abril. (ANC, dossier de premsa). Es refereix a Josep Sardà.
1929. *Andorra*. «El Dia de Terrassa», 24 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1929. *L'actuació de la joventut*. «Diari de Mataró», 5 de setembre. (ANC, dossier de premsa).
1929. *Orientacions*. «Acció Universitària», 10 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).
1929. *Tribuna lliure. L'actuació de la joventut*. «Diari de Mataró», 5 de desembre. (ANC, dossier de premsa).
1929. *Andorra i el seu esdevenidor*. «Butlletí de la Societat Andorrana», desembre. (ANC, dossier de premsa).

1930. *Terra de Monroe*. «La Punta», Sitges, gener. (ANC, dossier de premsa).
1930. *Anotacions i estadístiques*. «El Ressó», 14 de juny. (ANC, dossier de premsa).
1931. *Problemes de dret nacional*. «Prismes», gener. (ANC, dossier de premsa).
1931. *Imperialisme britànic*. «El carrer», Vilanova i la Geltrú, 31 de gener. (ANC, dossier de premsa).
1931. *Ambient europeu*. «El carrer», Vilanova i la Geltrú, 28 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1931. *El creixement de Vilanova i La Geltrú*. «El carrer», Vilanova i La Geltrú. (ANC, dossier de premsa).
1930. *La cultura a Andorra. el seu esdevenidor*. «Butlletí de la Societat Andorrana», juny. (ANC, dossier de premsa).
1931. *El conflicte de tot arreu*. «El carrer», Vilanova i La Geltrú, 21 de març. (ANC, dossier de premsa).
1931. *Finances a Andorra*. «Butlletí de la Societat Andorrana», 31 de març. (ANC, dossier de premsa).
1931. *L'Estatut i la cultura*. «El Crit», 31 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1931. *Moments actuals*. «El Poble», 1 d'agost. (ANC, dossier de premsa).
1931. *Sobre el terreny*. «Butlletí de la Societat Andorrana», novembre. (ANC, dossier de premsa).
1932. *Veus de justícia*. «Butlletí de la Societat Andorrana», març. (ANC, dossier de premsa).
1935. *La formació dels mestres catalans*. «L'Horitzó», 19 de setembre. (ANC, dossier de premsa).

Etapa B) 1936-1939: Anys de la Guerra Civil. Combatent al regiment Pirinec, Núm. 1 i auditor de guerra de divisió

Durant aquest període no hem localitzat cap publicació de Marc-Aureli Vila.

Etapa C) 1939-1978: L'exili. L'aportació científica a la terra que l'acollí i el record permanent de Catalunya

L'aportació de Marc-Aureli Vila a la premsa colombiana i veneçolana, especialment al diari *El Nacional* de Caracas.

Etapa colombiana

1939. *Una batalla es esto*. «El Heraldo», Barranquilla, maig. (ANC, dossier de premsa). Signat Leonard Booker, segon nom que consta en la partida de naixement de Marc-Aureli Vila.
1939. *Una autopsia en el frente*. «El Heraldo», Barranquilla, 30 de maig. (ANC, dossier de premsa). Signat Ll. Vendrell. La inicial cal relacionar-la amb el

- nom Lleonard que consta en la seva partida de naixement, el cognom amb el segon de la seva mare, Emília Comaposada i Vendrell.
1940. *El menor que delinque*. «Alma Nacional», Bogotà, maig. (ANC, dossier de premsa).
1940. *La personalidad del niño*. «Alma Nacional», Bogotà, juny, p. 41-42. (ANC, dossier de premsa).
1941. *El criterio jurídico penal del Libertador*. «América», La Habana, abril. (ANC, dossier de premsa).
1941. *Sentido jurídico penal del Libertador*. «El Heraldo» Caracas, 3 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1941. *Lo que nos dice Juan de la Calle*. «El Heraldo», Caracas, desembre. (ANC, dossier de premsa).
1941. *Las leyes penales goajiras*. «El Heraldo», Caracas. (ANC, dossier de premsa).
1942. *El estado ibérico*. «El Tiempo», Bogotà, 13 de setembre. (ANC, dossier de premsa). Signat Lleonard Booker, segon nom que consta en la partida de naixement de Marc-Aureli Vila. Cas ídem que el de l'article de «El Heraldo» de Barranquilla el mes de maig de 1939.
1942. *Hay que dominar en las Baleares para dominar el Mediterráneo*. «El Espectador», Bogotà, 26 de novembre. (ANC, dossier de premsa). Signat Ll. Vendrell. Cas ídem que el de l'article de «El Heraldo» de Barranquilla el dia 30 de maig de 1939.
1942. *Los músicos catalanes. Pau Casals*. «El Tiempo», Bogotà, desembre. (ANC, dossier de premsa).
1943. *Ha muerto un gran colombiano*. «El Nacional» Caracas, 8 d'agost. (ANC, dossier de premsa). Es refereix a Tomás Rueda Vargas, un gran mestre i molt bon amic de Pau Vila, que treballaren junts al «Gimnasio Moderno» de Bogotà entre 1915-1918.

Etapla veneçolana

1944. *Cuestiones penales. Crímenes de guerra*. «El Nacional», Caracas, 24 gener. (ANC, dossier de premsa).
1944. *¿Quién juzgará a los delincuentes de guerra?* «El Nacional», Caracas, 5 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Los menores como instrumento de delito* «El Nacional», Caracas, 12 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Reformatorios*. «El Nacional». Caracas, 14 març. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Pucheu juzgado*. «El Nacional». Caracas, 24 de març. (ANC, dossier de premsa).
1944. *El criterio penal de la República Española*. «El Nacional». Caracas, 16 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1944. *El código penal ruso*. «El Nacional», Caracas, 23 d'abril. (ANC, dossier de premsa).

1944. *Clara Noble de Maragall*. «El Nacional, Caracas, 5 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Valor del testigo*. «El Nacional». Caracas, 29 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Nuevos conceptos penales propios*. «El Nacional». Caracas, 6 de juny. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Un muerto en La Vega*. «El Nacional». Caracas, 4 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1944. *Lluís Companys president de Catalunya*. «El País» Caracas, novembre. (ANC, dossier de premsa).
1945. *Derecho penal falangista*. «El Nacional». Caracas, 19 de març/11 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1945. *Sobre la amnistía franquista*. «El Nacional». Caracas, 25 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1945. *Mussolini y Franco*. «El Nacional». Caracas, 17 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1945. *En defensa de la cultura*. «El Nacional». Caracas, 17 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1945. *La bomba atómica y la geografía*. «El Nacional». Caracas, 17 agost. (ANC, dossier de premsa).
1945. *Cataluña eterna*. «El Nacional». Caracas, 15 de setembre. (ANC, dossier de premsa).
1945. *En defensa de Santiago Álvarez*. «El Nacional». Caracas, octubre. (ANC, dossier de premsa).
1945. *Un pueblo cívico*. «El Nacional». Caracas, 31 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).
1945. *Función de la trabajadora social con respecto a los Tribunales de Menores*. «Servicio Social» Caracas, núm. 10, p. 15-20. (ANC, dossier de premsa).
1946. *Sobre el amor*. «El Nacional». Caracas, 19 de gener. (ANC, dossier de premsa).
1946. *Cataluña republicana*. «República Española» 11 de febrer. (ANC, dossier de premsa). Signat Leonard Vendrell. Cas paral·lel al de l'article de «El Heraldo» de Barranquilla el dia 30 de maig de 1939 i al de «El Espectador» de Bogotà el 26 de novembre de 1942.
1946. *Relación de cargos contra Franco*. «República Española» 11 de febrer. (ANC, dossier de premsa). Signat Leonard Vendrell. Cas ídem que la referència anterior.
1946. *El fracaso de Don Juan*. «El Nacional». Caracas, 25 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1946. *Amor y pasión*. «El Nacional». Caracas, 16 de juny. (ANC, dossier de premsa).
1946. *Anàlisi d'una crítica històrica*. «Revista de l'Orfeó Català», Mèxic. (ANC, dossier de premsa).

1949. *La génesis económica del lago de Maracaibo*. «El Farol», agost, p. 21-24. (ANC, BNV).
1950. *El ferrocarril Guayana-Caribe*. «El Universal». (ANC, dossier de premsa).
1952. *Ernesto Sifontes y su obra*. «El Nacional». Caracas, 8 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1952. *De Caracas a Valencia en autovía*. «El Nacional». Caracas, 15 d'agost. (ANC, dossier de premsa).
1953. *Porqué se necesita una red ferroviaria*. «El Nacional». Caracas, 12 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1953. *Francisco Tamayo*. «El Nacional». Caracas, 30 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1953. *Albert Schweitzer*. «El Nacional». Caracas, 1 de setembre. (ANC, dossier de premsa).
1953. *Los Juegos Florales catalanes*. «El Nacional». Caracas, 22 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).
1954. *Americanos, norteamericanos estadounidenses*. «El Nacional». Caracas, 10 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1954. *La unidad y la diversidad de América*. «El Nacional». Caracas, 24 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1954. *La enseñanza técnica y el desarrollo económico*. «El Nacional» Caracas, 9 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1954. *El ambiente*. «El Nacional». Caracas, 7 de juny. (ANC, dossier de premsa).
1955. *Las tierras del Táchira estuvieron anteriormente sumergidas en el mar*. Suplemento Cultural de «Ultimas Noticias», 13 de març. (ANC, dossier de premsa).
1956. *Noms catalans en la toponímia veneçolana*. «Pont Blau», Mèxic, 45, p. 230-231. (ANC, dossier de premsa).
1959. *Justicia en el estado español*. «El Nacional». Caracas, 17 de gener. (ANC, dossier de premsa).
1959. *Del estado de Franco*. «El Nacional». Caracas, 4 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1959. *Las jerarquías eclesiásticas en Cataluña*. «El Nacional». Caracas, 3 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1959. *Un atlas de bolsillo*. «El Nacional». Caracas. (ANC, dossier de premsa).
1960. *Lluís Companys presidente catalán*. «El Nacional», Caracas, 15 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).
1960. *Francesc Macià i Llussà*. «El Nacional», Caracas, 22 de desembre. (ANC, dossier de premsa).
1963. *Sobre el doctor Luis Daniel Beaupertbuys*. «El Nacional», Caracas, 13 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).
1964. *Ataque a una cultura*. «El Nacional», Caracas, 30 de gener. (ANC, dossier de premsa).
1964. *Una isla venezolana y su nombre*. «El Farol». (ANC, BNV). Es tracta de la Isla del Pato.

1965. *Maracaibo tiene un lago con doble personalidad*. «El Nacional», Caracas, 22 d'agost. (ANC, dossier de premsa).
1966. *Caracas sede de los Juegos Florales de la Lengua Catalana*. «El Universal», Caracas, 21 agost. (ANC, dossier de premsa).
1966. *Las leyes de un régimen*. «El Nacional», Caracas, 14 de desembre. (ANC, dossier de premsa).
1967. *Diversificación geográfica de la Universidad de Oriente*. «El Nacional», Caracas, 1 d'agost. (ANC, dossier de premsa).
1968. *El País Vasco*. «El Nacional». Caracas, 9 de setembre 1968. (ANC, dossier de premsa).
1974. *La sentencia contra Puig Antich*. «El Nacional», Caracas, 23 febrer. (ANC, dossier de premsa).
1975. *Mi amigo Abel*. «Cultura Universitaria. Revista de la Universidad Central de Venezuela». (ANC, dossier de premsa). Es refereix a Abel Vallmitjana.
1976. *Los recursos naturales de las presas*. «Antorcha». 13 d'agost. (ANC, dossier de premsa).
1976. *Conceptos sobre catalanidad*. «Canigó». Barcelona, 21 de febrer. (ANC, dossier de premsa).

Etapas D) 1978 2001): El retorn a Catalunya. Continuació de la seva vinculació a les terres americanes

Premsa diària, premsa local catalana, destacant-hi la seva assídua col·laboració a la revista «El Llamp».

Relació dels 219 articles del diari *Avui* publicats entre els anys 1976-1989.

NB. La seva col·laboració al diari *Avui* s'inicià dos anys abans del període corresponent a l'enunciat d'aquesta etapa, per tant el 1976. (ANC, BC)

1976

Agost 5: *Les consultes a l'opinió pública*.

1977

Gener 21: *Els pactes s'han de complir*.

Març 12: *6 anys de la mort de Carles Pi Sunyer*.

1978

Juny 29: *L'idioma com a realitat de cada dia*.

Agost 13: *La funció dels deltes*.

Setembre 24: *Catalanitat i geografia*.

Octubre 21: *Dels territoris deprimits*.

Desembre 23: *Localitat, comarca i nació*.

1979

- Gener 28: *El recobrament de Catalunya.*
Març 23: *De la geografia a la nació.*
Maig 2: *Els aliments agrícoles.*
Maig 31: *Dels canvis de mentalitat.*
Juny 13: *La divisió territorial de Catalunya.*
Juliol 6: *En el centenari d'August Pi Sunyer.*
Juliol 17: *Davant la discussió de l'Estatut.*
Agost 2: *La llengua pròpia.*
Setembre 25: *Comarques i províncies.*
Octubre 16: *L'oficialitat del català.*
Novembre 16: *La distribució territorial del treball.*

1980

- Gener 22: *Els municipis poc poblats.*
Febrer 19: *Els transports per mar i terra.*
Març 22: *El català a l'administració pública.*
Abril 19: *L'ordenament universitari.*
Juny 7: *De les immigracions.*
Juliol 8: *Les migracions a Catalunya.*
Setembre 19: *En la represa de la personalitat.*
Octubre 7: *Els moviments migratoris.*
Octubre 28: *Un antecedent demogràfic.*
Novembre 28: *Uns dies de mossèn Batlle.*

1981

- Gener 7: *La població econòmicament.*
Gener 31: *La dinàmica poblacional a l'Estat Espanyol.*
Febrer 11: *La potència industrial de Catalunya.*
Març 12: *El problema del peix.*
Abril 7: *Els espais industrials a Catalunya.*
Abril 29: *Llengua i culturització.*
Juny 7: *Les cultures dels pobles.*
Juny 27: *Els cent anys del meu pare.*
Juliol 31: *El domini de les aigües catalanes.*
Setembre 22: *Cal parlar del biogàs.*
Octubre 23: *La protecció de l'ambient geogràfic.*
Novembre 24: *Els catalans d'Amèrica.*

1982

- Gener 28: *Les feixes catalanes.*
Febrer 27: *La potencialitat agrícola de Catalunya.*
Març 21: *La població de Catalunya.*
Abril 20: *La catalanitat i el recobrament nacional.*

Maig 30: *La persona, recurs natural renovable.*
 Juny 20: *La geografia al servei del país.*
 Octubre 10: *Els llocs de treball.*
 Octubre 28: *Geografia i ecologia.*
 Novembre 12: *Catalunya disfressada.*
 Novembre 24: *Pluges i desastres.*

1983

Gener 21: *Ha mort un descobridor català.* Es tracta de Fèlix Cardona.
 Febrer 16: *La ciència i la tècnica en el futur català.*
 Març 8: *150 anys d'un error històric.*
 Març 20: *Arbres, palmeres i ocells.*
 Abril 13: *La capital i el país.*
 Maig 26: *Un artista de tres ambients geogràfics.*
 Maig 29: *Periferia i centre.*
 Juliol 12: *L'esperit de conquesta.*
 Agost 21: *De la integració a Catalunya.*
 Setembre 10: *La natalitat a Catalunya.*
 Setembre 11: *La divisió territorial del 1936.*
 Novembre 12: *Les aigües subterrànies.*
 Desembre 14: *Tècnica, economia i societat.*
 Desembre 25: *El Francesc Macià que vàrem conèixer.*

1984

Gener 22: *La reestructuració econòmica de Catalunya.*
 Febrer 3: *Un calendari comarcal.*
 Febrer 8: *Dret a la sobirania sobre les aigües.*
 Febrer 29: *Els ferrocarrils a Catalunya.*
 Març 23: *El no a les províncies.*
 Abril 8: *Comarques i ferrocarrils.*
 Abril 25: *El català i els castellanoparlants.*
 Maig 9: *Eleccions i geografia.*
 Juny 1: *Eleccions i edicions en català.*
 Juny 20: *Nacionalitat i autonomia.*
 Juliol 22: *La temàtica dels ferrocarrils.*
 Agost 2: *Hispanisme i antihispanisme.*
 Setembre 7: *Carme Cuberta de Pi-Sunyer ha mort.*
 Setembre 29: *La reindustrialització de Catalunya.*
 Octubre 14: *Fa 44 anys.* Es refereix a l'afusellament de Lluís Companys.
 Octubre 24: *Els governants i les armes termonuclears.*
 Novembre 25: *De l'economia catalana.*
 Desembre 7: *El pensament polític.*
 Desembre 28: *L'organització comarcal.*

1985

- Gener 9: *Del treball i altres aspectes.*
Gener 23: *Idiomes i banderes.*
Gener 30: *Unitat, un tema equívoc.*
Febrer 22: *Del tema colonialista.*
Març 7: *Rodolf Llorens, un gran català.*
Abril 10: *De l'autogovern.*
Maig 12: *Catalunya i Barcelona.*
Juny 2: *El Solsonès, una comarca encallada.*
Juny 15: *De la constitució*
Juliol 6: *De la comarca de la Ribera d'Ebre.*
Agost 24: *De les àrees metropolitanes.*
Setembre 4: *Província única.*
Setembre 10: *El dret dels infants.*
Octubre 12: *Una festa mal escollida.*
Octubre 29: *El dret dels catalans.*
Novembre 15: *Del fet comarcal.*
Desembre 3: *De les audiències provincials.*

1986

- Gener 3: *Economia, cultura i política.*
Gener 14: *Recordant Pau Claris.*
Febrer 19: *Política exterior.*
Març 14: *Eleccions a Catalunya Nord.*
Abril 1: *La crisi petroliera.*
Maig 16: *Allò que vol et vot ciutadà.*
Juny 15: *Tercermundisme electoral.*
Juny 25: *Els aiguamolls catalans.*
Juliol 27: *Mancarà la veu.*
Agost 29: *Correus i geografia catalana.*
Setembre 5: *La situació petroliera des de Veneçuela.*
Desembre 3: *Gallifa en un llibre.*
Desembre 14: *La bandera catalana a Califòrnia*

1987

- Gener 29: *Els infants i el país.*
Febrer 17: *La síndrome de la dependència.*
Març 13: *Àmbits rurals i àmbits urbans.*
Abril 19: *L'ordenament comarcal.*
Maig 2: *La seguretat pública.*
Juny 25: *Califòrnia i Catalunya.*
Juliol 16: *Ordre públic i seguretat ciutadana.*
Agost 28: *Llibertats, seguretat i estadística.*
Setembre 7: *L'ecologia en funció de la política.*

Novembre 8: *Un general català independentista.*

Desembre 2: *Urbanisme i lleis territorials.*

1988

Gener 1: *La nostra gent jove.*

Gener 12: *Catalunya és Europa.*

Gener 28: *La majoria d'edat en el dret penal.*

Febrer 29: *Un temperament polític al servei de Catalunya.* Es tracta de Carles Pi i Sunyer

Març 25: *Al llarg de mil anys.*

Març 30: *L'escola catalana.*

1989

Desembre 3: *No s'ha d'anar contra la veritat.*

1978. Hay que ser más positivos y menos crematísticos en la enseñanza de la geografía. «El Nacional», Caracas, 25 abril. (ANC, dossier de premsa)
1984. *De la Catalunya continental.* «El Llamp». 6 de desembre. (ANC, dossier de premsa).
1985. *Manuel Serra i Moret, un exemple.* «El Llamp». 23 de febrer. (ANC, dossier de premsa).
1984. *Les migracions i Catalunya.* «El Llamp». (ANC, dossier de premsa).
1985. *Del descobriment d'Amèrica.* «El Llamp». 25 d'abril. (ANC, dossier de premsa).
1985. *Les terres del Moianès.* «Truc». Castellterçol, 28 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1985. *El perquè d'una actitud.* «El Llamp». 30 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1985. *Catalunya nacional.* Revista de Badalona, 27 de setembre. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Els centres catalans d'Amèrica.* «Revista Orfeo Català» (Mèxic). 2ª època. (ANC, dossier de premsa).
1986. *De la nació i de l'estat.* «El Llamp». 2 de gener. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Ho diu un llibre.* «El Llamp» gener. (ANC, dossier de premsa).
1986. *La carta de repoblament de Cardona del 986.* «El Llamp», maig. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Les posicions que s'han d'ocupar.* «El Llamp», juny. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Per una Catalunya nova.* «El Llamp», 31 de juliol. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Els que s'ajupen. Les noves vies a seguir.* «El Llamp», 4 de setembre. (ANC, dossier de premsa).
1986. *De la dependència i de la independència.* «El Llamp». 16 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Política nacional i Jocs Olímpics.* «El Llamp», 30 d'octubre. (ANC, dossier de premsa).

Figura 3.
Carta d'Enric i Jordi Borràs sobre l'article publicat
a l'*Avui* el 30 de març de 1988

Granada - 30 de març 1988

En Marc-Aureli Vila

Hem llegit l'article del diari
AVUI, que l'hem trobat molt
llarg i molt ben escrit.
Estem molt contents que surti
al diari això que passa a l'es-
cola, perquè així tots els ca-
talans ho sabem.

gràcies per tot

Enric i Jordi Borràs

Font: Arxiu Nacional de Catalunya, fons documental *Marc Aureli Vila* (Núm. 224)

1986. *A la mesa del Parlament*. «El Llamp», 11 de desembre. (ANC, dossier de premsa).
1986. *Ajuntaments nacionals*. Barcelona: «El Llamp», 11 de desembre. (ANC, dossier de premsa).
1987. *Defensa del desencant*. Barcelona: «El Llamp», 6 de març. (ANC, dossier de premsa).
1987. *Les lleis d'ordenament territorial*. Barcelona: «El Llamp», 9 d'abril. (ANC, dossier de premsa).

1987. *La importància de les eleccions municipals*. Barcelona: «El Llamp», 7 de maig. (ANC, dossier de premsa).
1987. *Notes geohistòriques referents a Sitges*. Sitges: Grup d'Estudis Sitgetans. (UAB, UV).
1988. *De la preindependència catalana*. «Revista de Contrapunt» La Garriga, 1, p. 20-22. (ANC, dossier de premsa).
1993. *De l'ordenament territorial de Catalunya*. «La Llançada». Terrassa.
1999. *L'exili català a Llatinoamèrica. Una esperança desfeta. L'exili de 1939*. «Museu d'Història de Catalunya», p. 109-118. (ANC, dossier de premsa).
1999. *Cavil·lacions d'estiu*. «Arbor», juny, núm. 642, p. 289-297. (ANC, dossier de premsa).

Altres informacions de caire bibliogràfic

Treballs inèdits

En tots els casos es tracta de textos mecanoscrits consultats a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

- *Esbozo geográfico de Venezuela*, 1962
- *Població i ferrocarrils a Catalunya. De 1950 a 1977*. [1982-1985?], 62 pàg.
- *Nomenclàtor fisiogràfic relacionat amb Catalunya*. «Aigües i terres relacionades amb Catalunya». Tres carpetes presentades per ordre alfabètic. Proposat per publicar-lo l'IEC. Es presenta a l'Institut Cartogràfic de Catalunya el gener de 1984.
- *Catalunya a les darreries del segle XVIII. Tramats geoeconòmic*. Text sense data. Anys 80?
- *La tasca geogràfica de Pau Vila a Amèrica*. Text sense data. No tenim notícies de la seva publicació.

Tesis doctorals dirigides

- Vilma González: *El almacenamiento de cereales en Venezuela*. Caracas: Universidad Católica Andrés Bello, 1976.
- Beverly González: *El almacenamiento de ajonjolí como cultivo agroindustrial*. Caracas: Universidad Católica Andrés Bello, 1974.

Entrevistes concedides

Es tracta d'un recull molt incomplet i limitat bàsicament als darrers anys de la seva vida. Marc-Aureli Vila es prestà a moltes altres entrevistes en la seva època de l'exili, que es publicaren en butlletins de difusió limitada i als quals no ha estat possible d'accedir. Àdhuc, algunes es publicaren en mitjans de difusió més amplis com el diari *El Nacional* de Caracas, sovint amb motiu de la

publicació de les seves obres més importants referides a la geografia de Veneçuela. Una consulta de caràcter exhaustiu al *Fons Marc-Aureli Vila* de l'ANC completaria, sens dubte, la relació que es dona a continuació.

1984. *Marc-Aureli Vila geògraf*. «El Periódico», Barcelona, 11 de març.
 1994. *Memòries, lleialtat, fermesa: entrevista a Marc-Aureli Vila a càrrec d'Antoni Ferrando*. «Escola Catalana», núm. 313, p. 38-45.
 1997. Setembre. «Treballs de la Societat Catalana de Geografia» (a càrrec de Pere Tobaruela i Joan Tort i Donada).
 1998. *Una vida compromesa amb Catalunya*. «Serra d'Or», 461, maig, p. 25-31.
 1998, 14 de març. «Avui», p. 19.
 1999, desembre. «La Segarra», pág. 28-30 (a càrrec de Pili Calzada i Balcells).
 2000, 24 de juliol. «L'Independent de Gràcia» (a càrrec de Xavier Borràs).
 2000, agost. «L'Independent de Gràcia» (a càrrec de Xavier Borràs), p. 16.
 2001, 28 de febrer - *El 14 d'abril del 1931 vàrem mastegar la història*. «Esquerra Nacional», núm. 27, p. 10-11 (a càrrec de Daniel Condemines)

Conferències pronunciades

D'aquest apartat, és necessari deixar-ne constància si bé no estem en condicions d'especificar-ne amb detall el seu contingut.

Donarem notícia —atès que hem trobat la informació— de la que devia ésser una de les primeres que va pronunciar. Es titulà «Els problemes ètnics de religió i de parla al món.» El diari *La Nau* del 1930, el qualificava de «estudiant de dret distingit». L'any 1931 en donà una altra: «Minories nacionals», «*La Publicitat*» del 31 de gener també en donà raó en termes elogiosos.

De la seva estança a Amèrica hem trobat un nombre molt alt d'opuscles, llibres i articles publicats al butlletí *Terra Ferma* i pel Patronat de Cultura Catalana del Centre Català de Caracas que foren originàriament conferències pronunciades en aquest mateix centre dels quals s'ha donat l'oportuna informació en el seu lloc corresponent.

Però és encara més abundant el nombre de les que hi donà i que no s'arribaren a publicar. La consulta ràpida dels seus documents a l'Arxiu Nacional de Catalunya avalen de forma contundent aquesta afirmació vist que s'hi conserven els pasquins de les seves dissertacions. Per manca de temps no ha estat possible de prendre'n nota detallada de cadascun.

Així mateix, es pot donar raó, d'una forma molt general, de les conferències que Marc-Aureli Vila pronuncià a la Societat Catalana de Geografia i que en diverses ocasions es publicaren dins de la revista *Treballs...*; també en ocasió de la seva etapa de diputat al Parlament de Catalunya, en diferents centres culturals catalans i veneçolans, etc.

Aquest mateix raonament ha d'ésser vàlid per a altres conferències pronunciades en universitats veneçolanes i en altres culturals del mateix país. Però tampoc no hem tingut ocasió d'explorar-les a fons.

A tall de reflexions finals

Ací hem de donar per acabada aquesta biobibliografia raonada amb la consciència que podria haver-se completat en més d'un aspecte. Si bé pensem que aquesta reconeguda mancança queda compensada pel fet d'haver proporcionat la informació més precisa possible que ens han permès les circumstàncies.

Aquesta ampliació hauria passat, en una alta proporció, per les notícies referents a les presentacions, crítiques i comentaris de la seva obra en la premsa especialment veneçolana i a la literatura dedicada a la seva figura i que es troba en quantitat important als dossiers de premsa de l'ANC.

Marc-Aureli Vila és un cas ben típic de les persones a qui les circumstàncies de la vida han marcat la seva obra. Un exili de 39 anys, una vida de 93 anys fins a l'últim moment plena d'entusiasme i de facultats —només cal observar que en el mateix any 2000 encara li hem comptat dues publicacions i tres el 1999—, un entorn familiar molt favorable, una preocupació social i política des dels seus primers anys, entre d'altres situacions, han quedat ben reflectides en l'evolució del seu pensament. Si es pensa que als 19 anys ja escrivia a la premsa barcelonina més acreditada, ja queda tot dit. Són quasi 75 anys de feina ininterrompuda, concentrada en una bona part durant el trentemí dels anys cinquanta, seixanta i setanta.

Amb el quadre que ve a continuació posem fi a aquest treball sobre un dels fundadors de la Societat Catalana de Geografia l'any 1935, i soci honorari fins al moment de la seva mort.

Quantificació de l'obra de Marc-Aureli Vila d'acord amb la classificació adoptada en aquest treball

Grup 1: Llibres, Opuscles, Col·laboració en obres col·lectives i articles de caire científic o professional

Etapa A): 1927-1935: Iniciació política i professional.	
El món de la pedagogia.....	3 ítems
Etapa B): 1936-1939: Anys de la Guerra Civil. Combatent al Regiment Pirinenc núm. 1 i Auditor de Guerra de Divisió.....	0 ítems
Etapa C): 1939-1987: L'exili. L'aportació científica a la terra que l'acollí i el record permanent de Catalunya.....	180* ítems
Etapa D): 1978-2001: El retorn a Catalunya. Continuació de la seva vinculació a les terres americanes.....	58** ítems

Grup 2: Articles de la premsa diària o d'altra periodicitat de caire divulgatiu

Etapa A): 1927-1935: Iniciació política i professional.	
El món de la pedagogia.....	26 ítems
Etapa B): 1936-1939: Anys de la Guerra Civil. Combatent al Regiment Pirinenc núm. 1 i Auditor de Guerra de Divisió.....	0 ítems
Etapa C): 1939-1987: L'exili. L'aportació científica a la terra que l'acollí i el record permanent de Catalunya.....	71*** ítems
Etapa D): 1978-2001: El retorn a Catalunya. Continuació de la seva vinculació a les terres americanes.....	158 ítems
TOTAL	496 ítems

+ 5 Textos inèdits

*A) Repartits amb la següent proporció: Colòmbia: 2, Veneçuela, 178.

B) L'any 1962 trobem el primer text en català escrit a l'exili i publicat per «Terra Ferma». Fins al final de l'etapa, n'hi ha 17 més, per tant la producció catalana en aquest període dona un percentatge del 10%.

** En aquesta etapa trobem 9 textos publicats a Veneçuela. Representen un 5,5 % ca del total.

*** Repartits amb la següent proporció: Colòmbia, 12; Veneçuela, 59.